

تحلیلی بر تبارشناسی حضرت مهدی (عج)

تألیف

حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمد علی حسینی
عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق (ع)

انتشارات
دانشگاه امام صادق علیه السلام

عنوان: تحلیلی بر تبارشناسی حضرت مهدی (عج)
تألیف: حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید علی حسینی
صفحه آرا و ویراستار ادبی: رضا عبداللہی بجندی
طراح جلد (یونیفرم): محمد روشنی
ناشر: انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)
ناظر نسخه پردازی و چاپ: رضا دیبا
چاپ و صحافی: چاپ سپیدان
چاپ اول: ۱۳۹۸
قیمت: ۲۰۰/۰۰۰ ریال
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۷۵۱-۶

تهران: بزرگراه شهر، چم ۱۰، مدیریت، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام
صندوق پستی ۱۵۹-۶۵۸۶، پستی: ۱۴۶۵۹۴۳۶۸۱ • تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲
E-mail: pub@isu.ac.ir • www.ketabebest.ir • iq.ir

سرشناسه: حسینی، سید علی، ۱۳۲۸ -
عنوان و نام پدیدآور: تحلیلی بر تبارشناسی حضرت مهدی (عج) / تألیف سید علی حسینی
مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۱۹۸.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۷۵۱-۶
موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. - سرگذشت
موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. - احادیث
موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. - احادیث
موضوع: حسن بن علی (ع)، امام یازدهم، ۲۳۲ - ۲۶۰ق. - سرگذشت
موضوع: مهدویت - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها
موضوع: چهارده معصوم - نسبنامه
موضوع: نسب‌شناسی - جنبه‌های مذهبی - اسلام
شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)
رده بندی کنگره: ۱۳۹۸ ت ۳ ح/ ۵۱ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۹
شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۶۰۲۳۸

تمام حقوق محفوظ است، هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه مکتوب ناشر قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا و انتقال در فضای مجازی نمی‌باشد.
این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست مطالب

۹.....	سجده سر
۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	فصل اول. نگاه کوتاه به زندگانی امام حسن عسکری (ع)
۱۳.....	۱-۱. مقدمه
۱۳.....	۲-۱. مادر امام عسکری (ع)
۱۵.....	۳-۱. زمان تولد حضرت عسکری (ع)
۱۵.....	۴-۱. مکان تولد امام عسکری (ع)
۱۵.....	۵-۱. برادران و خواهران امام عسکری (ع)
۱۶.....	۶-۱. یگانه فرزند امام عسکری (ع)
۱۷.....	۷-۱. شهادت امام عسکری (ع)
۱۷.....	۸-۱. مدت امامت امام عسکری (ع)
۱۷.....	۹-۱. اوصاف ظاهری و جسمی امام عسکری (ع)
۱۹.....	۱۰-۱. جمال باطنی و کمال معنوی امام عسکری (ع)
۲۰.....	۱۱-۱. لقب عسکری
۲۱.....	۱۲-۱. امامت حضرت عسکری (ع)
۲۱.....	۱۳-۱. نگاهی به دوران امامت امام عسکری (ع)
۲۵.....	۱۴-۱. هجرت شکوهمند
۲۷.....	۱۵-۱. شبکه وکالت
۲۸.....	۱۵-۱-۱. نظم و انضباط کاری
۲۸.....	۱۵-۱-۲. مراعات مسایل امنیتی و پابندی کامل به اصل تقیه
۲۸.....	۱۵-۱-۳. فعالیت‌های فرهنگی

- ۱-۱۵-۴. فعالیت‌های اقتصادی..... ۲۹
- ۱-۱۵-۵. برآوردن نیازهای شخصی شیعیان..... ۲۹
- ۱-۱۵-۶. معرفی حضرت مهدی (عج)..... ۲۹
- ۱۶-۱. هدایت و کنترل دستگاه خلافت عباسی..... ۳۰
- ۱۷-۱. تبیین دین و کوشش‌های علمی..... ۳۰
- ۱۸-۱. مهدویت..... ۳۳
- ۱۹-۱. جمع‌بندی..... ۳۴
- مل درم. ابوت امام عسکری (عج) در روایات شیعه و سنی..... ۳۷
- ۱-۱. مقدمه..... ۳۷
- ۲-۲. قسمت اول: روایات صریح..... ۳۹
- ۱-۲-۱. روایات صریح منابع روایی شیعه..... ۳۹
- الف. دسته اول: روایاتی که در آنها امام عسکری (عج) به عنوان پدر (أب) امام عصر (عج) معرفی شده است..... ۳۹
- ب. دسته دوم: روایاتی که در آنها امام مهدی (عج) فرزند امام عسکری (عج) معرفی شده است..... ۴۱
- ج. دسته سوم: روایات نقل شده درباره تولد حضرت مهدی (عج)..... ۵۰
- د. دسته چهارم: روایات درباره کسانی که حضرت را دیده‌اند..... ۶۱
- ۲-۲-۲. روایات صریح اهل سنت..... ۸۰
- الف. دسته اول: روایات اثنی عشر..... ۸۳
- ب. دسته دوم: روایات صریح دیگر..... ۹۶
- ج. دیدگاه عارفان درباره ابوت امام عسکری (عج)..... ۱۰۰
- د. دیدگاه نسب‌شناسان درباره ابوت امام عسکری (عج)..... ۱۰۰
- ۳-۲. قسمت دوم: روایات غیرصریح..... ۱۰۲
- ۱-۳-۲. روایات غیرصریح شیعه..... ۱۰۲
- ۲-۳-۲. روایات غیرصریح اهل سنت..... ۱۰۵
- الف. دسته اول: روایات اثنی عشر..... ۱۰۶
- ب. تحلیلی بر روایات «اثنی عشر»..... ۱۱۴
- ج. دسته دوم: مهدی (عج) از قریش، بنی‌هاشم، عترت رسول خدا، آل و اهل بیت او و از فرزندان و نسل او..... ۱۱۵

د. دسته سوم: مهدی از نسل فاطمه زهرا (علیها السلام).....	۱۲۲
هـ. دسته چهارم: مهدی از فرزندان و نسل امیرالمؤمنین (علیه السلام).....	۱۲۴
و. دسته پنجم: روایاتی که بر پایه آنها مهدی از نسل امام حسین (علیه السلام) است.....	۱۲۴
ز. نگاهی به روایات این قسمت.....	۱۲۸
۴-۲. جمع‌بندی.....	۱۳۰
فصل سوم. تعدد و تنوع روایات ابوت.....	۱۳۳
۱-۱. مقدمه.....	۱۳۳
۱-۲. تنوع روایات ابوت.....	۱۳۳
۲-۳. تعدد و تنوع روایات.....	۱۳۵
۳-۳. تواتر روایات شیعه.....	۱۳۵
الف. جستار و تتبع در روایات.....	۱۳۶
ب. نقل تواتر.....	۱۳۸
ج. مطابقت این روایات با عقاید.....	۱۴۰
۲-۳-۳. تواتر روایات اهل بیت.....	۱۴۱
الف. ادله تواتر روایات اهل بیت.....	۱۴۱
۴-۳. جمع‌بندی.....	۱۴۴
فصل چهارم. دیدگاه‌های عالمان متقدم و متأخر شیعه و سنی درباره ابوت امام عسکری (علیه السلام).....	۱۴۷
۱-۴. مقدمه.....	۱۴۷
۲-۴. قسمت اول: دیدگاه عالمان متقدم و متأخر شیعه.....	۱۴۷
۱-۲-۴. نگاهی به دیدگاه عالمان شیعه پیش از تولد حضرت مهدی (علیه السلام).....	۱۴۸
۲-۲-۴. نگاهی به دیدگاه فضل بن شاذان.....	۱۵۰
۳-۲-۴. نگاهی به دیدگاه کلینی.....	۱۵۰
۴-۲-۴. نگاهی به دیدگاه شیخ صدوق.....	۱۵۱
۵-۲-۴. نگاهی به دیدگاه شیخ مفید.....	۱۵۲
۶-۲-۴. نگاهی به دیدگاه شیخ طوسی.....	۱۵۳
۷-۲-۴. دیدگاه طبرسی مؤلف تفسیر مجمع البیان و رازی.....	۱۵۴

- ۸-۲-۴ دیدگاه خواجه نصیرالدین طوسی و علامه حلی ۱۵۵
- ۹-۲-۴ دیدگاه عالمان شیعه در روزگار صفویان ۱۵۶
- الف. محقق اردبیلی و ابوت امام عسکری (ع) ۱۵۶
- ب. سید هاشم بحرانی ۱۵۷
- ج. علامه مجلسی ۱۵۸
- ۱۰-۲-۴ دیدگاه عالمان دوره قاجار ۱۶۰
- ۳-۴ قسمت دوم: نگاهی به دیدگاه عالمان متقدم و متأخر اهل سنت ۱۶۲
- ۱-۳-۴ نظریه اول: مهدی (عج) فرزند امام عسکری (ع) است ۱۶۲
- ۲-۳-۴ نظریه دوم: مهدی (عج) از نسل امام حسن (ع) است و پدرش امام حسن عسکری (ع) نیست ۱۶۴
- ۳-۱-۴ امام پدر حضرت مهدی (عج)، عبدالله است؟ ۱۶۵
- ۴-۱-۴ مع بنده ۱۶۸
- نتیجه گیری ۱۶۹
- منابع و مأخذ ۱۸۱
- نمایه ۱۹۱

مقدمه

رسول خدا، محمد مصطفی (ﷺ) به عنوان آخرین پیامبر خدا آموزه‌های متعدد و متنوعی برای نجات بشر به ارمغان آورد. این آموزه‌های نجات‌بخش ابعاد گوناگونی دارد. یکی از مهم‌ترین آن‌ها مسئله مهدویت است. آن حضرت بارها و بارها به مناسبت‌های مختلف از آن‌ها و مکان‌های مختلف به این مسئله اشاره کرد و کوشید مهدی (عج) را معرفی کند و مردم را با اوصاف آن حضرت آشنا سازد. رسول خدا (ﷺ) در روز غدیر در حضور بیش از صد هزار نفر بخشی از سخنرانی تاریخی و سرنوشت‌آز خدای را به مهدی (عج) اختصاص داد. پس از ایشان، یاران ایشان و مؤمنان به ویژگان (عج) نسل از پی نسل از مهدی و انقلاب جهانی‌اش سخن می‌گفتند و نتیجه آن شد که این مسئله به یکی از مهم‌ترین باورها و تعالیم اسلامی درآمد به گونه‌ای که هیچ کس بر آن تردیدی به خود راه نمی‌داد، بلکه به دلیل متواتر بودن، قطعی و مسلم بودن آن تردید و شک در آن امکان نداشت به گونه‌ای که حتی خلفای اموی و عباسی نیز از آن آگاه بوده و بدان اعتقاد داشتند. از این رو با تمام توان و امکانات خود به مبارزه با مسئله مهدویت برخاستند و برای از میان برداشتن آثار و نشانه‌های آن با طرح‌ها و برنامه‌های مختلف خون‌ها بر زمین ریختند و بسیاری از حق‌طلبان را شکنجه یا زنا می‌کردند و ظلم و جنایت را برای جلوگیری از تولد مهدی با به قتل رسانیدن گروه زیادی از علویان از حد گذراندند. امام حسن عسکری (عج) در این باره فرمودند: امویان و عباسیان به دو دلیل در طول دوره حکومت خود شمشیرهایشان را بر ما کشیدند. دومین علت جنایت‌ها و ستم‌های آنان بر ما آن است که به دلیل روایات متواتری که از رسول خدا (ﷺ) رسیده بود می‌دانستند مهدی از نسل ما است و او خواهد آمد و بنیان ظلم و جور را از بیخ و بن برخواهد کند. از این رو همواره در پی آن

بودند که از رهگذر کشتن ما زمینه تولد مهدی (عج) را از بین ببرند و اگر متولد شد او را به قتل رسانند. بدین سان شکنجه‌ها، حبس‌ها، قتل‌ها و غارت‌ها نخستین برنامه‌های خلفای اموی و عباسی ستمگر برای مبارزه با مهدویت بود. این برنامه اول آنان بود.

دومین برنامه گسترده و همه‌جانبه آنان و پیروانشان سانسورها و تحریف‌ها در مسئله مهدویت بود. بدیهی است انکار یک مسئله متواتر یا ممکن نیست یا بسیار دشوار است. از این رو به تحریف‌های گسترده در این باره دست زدند که آن نیز بسیار سخت و مشکل بود. مهم‌ترین تحریف در این باره مسئله تحریف پدر حضرت مهدی (عج) بود. رسول خدا (ﷺ) بارها و بارها نام پدر، بلکه پدران ایشان را معین کرده بود، به گونه‌ای که هر کس بخواهد بتواند از روی یقین پدر ایشان را بشناسد. بدین سان گروهی از حق‌ستیزان بسیار کوشیدند پدر بودن و «ابوت» امام عسکری (عج) انکار کنند.

این تحریف‌های معاندانه در طول زمان ادامه یافت. در روزگار ما گروهی از متعصبان وهابی بی‌روا، بی‌گسترش، تبلیغ و رواج این مسئله هستند و سعی می‌کنند ضمن پذیرفتن و اعتقاد به مسئله مهدویت - که همان‌طور که اشاره شد انکار آن برای یک مسلمان ممکن نیست - درباره ابوت امام عسکری (عج) شک و تردید پدید آورند. اما خدای متعال بر قرآن وعده داده است که مهدی (عج) را پیروز کند و با نور وجودش جهان را منور ساخته و روشن گرداند.

این اثر در پی آن است که با جستجو و تتبع گسترده در منابع روایی، تاریخی، تفسیری و... ادله‌ای را که «ابوت امام عسکری (عج)» را برای مهدی ارواحنا فداه اثبات می‌کند، جمع‌آوری، ساماندهی و تحلیل کند و برای دستیابی به هدف این پژوهش روایات صریح و غیرصریح رسیده از رسول خدا (ﷺ) و اصحاب ایشان و ائمه (عج) درباره آن حضرت را نقل، ترجمه و تحلیل کرده و مترجمان آن‌ها را به اثبات رسانده است و در بخش پایانی دیدگاه‌های عالمان شیعه حنفی را در این باره فراروی خوانندگان ارجمند گذاشته شده است. بدان امید که ان‌شاءالله خورشید درخشان مهدی طلوع کند و با پرتوافکنی بر زمین و زمینیان؛ ظلم، ظلمت و ضلالت را از بیخ و بن برافکند و عدالت، دانش و هدایت را در همه پهنه گیتی بگستراند.